

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi J. K.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu
z dnia 22 listopada 1989r., sygn. akt III RC 678/89 wydanego
w sprawie z powództwa H. B.
przeciwko J. K.
o rozwód,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 czerwca 2016 r.,
zażalenia J. K.
na postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu
z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt III RC 680/12,

1) oddała zażalenie;

**2) oddała wniosek pełnomocnika skarżącego o przyznanie
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Kaliszu odrzucił skargę
pozwanego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku tego
Sądu z dnia 22 listopada 1989 r., którym został orzeczony rozwód jego małżeństwa

z H. K., obecnie B., z uwagi na to, że została złożona po upływie dwóch lat od uprawomocnienia wyroku.

Pozwany w zażaleniu zarzucił, że Sąd Rejonowy nie miał kompetencji do oceny dopuszczalności skargi, ponieważ została ona przyznana Sądowi Najwyższemu, stosownie do art. 424⁸ § 1 k.p.c. Domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje także, wyjątkowych wypadkach wskazanych w art. 424¹ § 2 k.p.c., od prawomocnych orzeczeń sądu pierwszej instancji kończących postępowanie. Rozpoznanie tej skargi zostało powierzone Sądowi Najwyższemu (art. 424⁹ i 424¹⁰ k.p.c.).

Zgodnie z art. 424⁶ § 1 k.p.c., skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wnosi się do sądu, który wydał kwestionowane orzeczenie. Do zakresu czynności powierzonych temu sądowi należą jedynie te konkretnie wskazane w przepisach art. 424⁶ § 2 i 3 k.p.c. Obejmują one podejmowanie działań mających na celu usunięcie jej braków formalnych wyszczególnionych w art. 424⁵ § 2 k.p.c., odrzucenie skargi nieopłaconej i wniesionej z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. oraz skargi, których braków strona nie usunęła. Wyszczególnienie to jest wyczerpujące (por. postanowienia Sądu Najwyższego: 17 czerwca 2005 r., III CZ 49/05, OSNC 2005, nr 10, poz. 180; z dnia 20 czerwca 2006 r., II BZP 1/06, OSNP 2007, nr 11-12, poz. 161; z dnia 6 lutego 2015 r., II CZ 106/14, niepubl.). Nie zostało zatem przewidziane upoważnienie dla sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, badanie czy skarga spełnia warunki sformułowane w art. 424⁵ § 1 k.p.c., swoiste dla tego rodzaju środka, jako kreujące jego szczególny charakter. Oznacza to, że o stwierdzeniu dochowania terminu przewidzianego w art. 424⁶ § 1 k.p.c. oraz odrzuceniu skargi w razie niedochowania go, decyduje Sąd Najwyższy, stosownie do art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Pomimo podzielenia stanowiska skarżącego w tej kwestii, zażalenie nie mogło odnieść zamierzonego rezultatu. Z przeprowadzonej przez Sąd Najwyższy kontroli dochowania wymagań skargi wynika, że niezależnie od

wniesienia pisma nazwanego skargą po upływie dwóch lat od uprawomocnienia się wyroku, to zostało ono sporządzone osobiście przez skarżącego, wbrew wymaganiu przewidzianemu w art. 87¹ § 1 k.p.c. Oznacza to, że skargę należało odrzucić, a w odniesieniu do drugiego z wymienionych wymagań, Sąd Rejonowy powinien tę przyczynę uczynić podstawą postanowienia, stosownie do art. 424⁶ § 3 k.p.c.

Nie zasługiwało na podzielenie stanowisko żalącego, że Sąd Rejonowy powinien skargę jednoznacznie nazwaną potraktować jako skargę o wznowienie postępowania. W piśmie z dnia 29 kwietnia 2013 r. (k.44 - 47) J. K. zawarł oświadczenie, że domaga się wznowienia postępowania, a pomimo tego kontynuował postępowanie mające na celu rozpoznanie zażalenia. W tej sytuacji pismo z dnia 29 kwietnia 2013 r. podlega odrębnej kwalifikacji i ocenie, które nie leżą w gestii Sądu Najwyższego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

Wniosek pełnomocnika żalącego o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu nie zasługiwał na uwzględnienie. Zgodnie z art. 22³ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.) i § 15 oraz 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), pełnomocnikowi ustanowionemu przez sąd przysługuje prawo domagania się od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. Istotą wprowadzenia przymusowego zastępstwa stron w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, między innymi przez radców prawnych, było zapewnienie podejmowanym czynnościom odpowiedniego poziomu, podyktowanego właściwą, przewyższającą podstawowy poziom, znajomością prawa, adekwatnej do wykonywanego zawodu. W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że czynności adwokata (radcy prawnego) ustanowionego przez sąd, które są sprzeczne z zasadami profesjonalizmu, prowadzące do złożenia środka prawnego oczywiście

bezzasadnego, nie usprawiedliwiają przyznania mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 sierpnia 1997 r., II CZ 88/97, OSNC 1998, nr 3, poz. 40; z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98 (OSNC 1999, nr 6, poz. 123); z dnia 20 września 2007 r., II CZ 69/07 (OSNC 2008, nr 3, poz. 41); z dnia 11 maja 2011 r., II CSK 699/10 (OSN –ZD 2011, nr 3, poz. 72; z dnia 6 czerwca 2014 r., IV CSK 228/14, niepubl.).

W niniejszej sprawie pomoc prawna polegała na sporządzeniu i wniesieniu zażalenia, które nie tylko nie uwzględniało nieusuwalnych wymagań skargi, ale zaprzeczając sformułowanemu wnioskowi, utrzymywało, że w istocie wniesioną skargę potraktować należało jako inny środek, czy nawet roszczenie odszkodowawcze. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że złożenie tego środka odwoławczego stanowiło wyraz celowej i rzeczywistej pomocy prawnej.